

Dokument nr. 8:64

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Rolf Reikvam og Inge Ryan

Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Rolf Reikvam og Inge Ryan om en statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

Til Stortinget

BAKGRUNN

IT- og kunnskapssenteret på Fornebu ble etablert med et formål om "å skape et senter av internasjonal betydning som skal bidra til ny næringsvirksomhet og nye utdanningsfunksjoner i et samspill mellom forskning, utdanning og næring" (Budsjett-innst. S. nr. 2 (1997-1998), familie, kultur- og administrasjonskomiteen). Med en investeringskostnad på 1,3 mrd. kroner og en anslått størrelse på tre ganger SINTEF, er kunnskapsparken på Fornebu blitt en av de største næringspolitiske enkeltstående i norsk historie.

Det er i det siste rettet lys mot mangel på oppfylging av målsettingene og visjonene som ble lansert. I dag "renner millionene ut av IT Fornebu-selskapene, samtidig som eierne er på desperat jakt etter leietagere til kunnskapssenteret" (DN 6. juli 2002). Bl.a. har Telenor et areal tilsvarende fire Ullevaal-fotballbaner til overs (Aftenposten 24. september 2002). "- Jeg tror det er umulig å skape et internasjonalt ledende kunnskapssenter på Fornebu. Dessuten er det klart at denne type industri ikke etablerer noe nytt verken her eller der, sier investor Terje Mikalsen til Dagens Næringsliv" (BT 11. november 2002).

Private eiere har satsset 900 mill. kroner på "visjonen", og staten har gjennom SIVA - selskapet for industrivekst - brukt over 400 mill. kroner.

I tillegg til tegn på misforhold mellom Stortingets intensjoner om kunnskapssenteret og de faktiske rea-

liseringene, har det også vært reist kritikk rundt kunnskapsprosjektets egnethet som næringspolitisk virkemiddel.

Et IT- og kunnskapssenter som næringspolitisk idé er basert på at ett stort senter for avansert teknologiproduksjon er et godt og riktig grunnlag for fremtidig økonomisk vekst. Forbildet er Silicon Valley, et område som inntil det siste har vært preget av sterk og langvarig vekst basert på hurtig nyskaping og en blanding av samarbeid og konkurranse mellom bedrifter, gjennom bl.a. samlokalisering, mange småbedrifter, tette forhold mellom bedrifter i samme verdikjede og omfattende personellmobilitet mellom bedriftene. Silicon Valley har imidlertid en historie tilbake til 1940-tallet og bakgrunn i industrielle utviklingskontrakter mellom det daværende gryende kunnskapsmiljøet (Hewlett & Packard, Stanford University) og staten, og som derfra har vokst frem gjennom en organisk, langvarig og dynamisk historisk prosess. IT Fornebu er på sin side et planlagt senter, som ifølge visjonene skulle bruke fem år på å utvikle den nyskapingensånden som Silicon Valley har brukt seksti år på å oppnå.

Ideen om et "industrielt paradigmeskifte", som også lå til grunn for utbyggingen, er det også verd å dvele ved. Bakgrunnen var fundert i perspektivet om at IT-næringen er et lokomotiv som trekker resten av økonomien med seg, og at det derfor påligger det offentlige å legge forholdene til rette for nye næringer. Perspektivet om at IT i seg selv er en viktigere næring enn andre mangler rotfeste på flere plan. Ett viktig moment er at tilbudssiden har vært kraftig undervurdert; alle vestlige land har etter hvert utviklet en egen strategi for å legge forholdene best til rette for nettopp sin IT-industri, og det burde derfor være rimelig opplagt at ikke alle kan vinne samtidig.

Perspektivet om IT som "viktig næring" står også i motsetning til ideen om at IT som "viktig teknolo-

gi", der produktiv bruk og anvendelse i de næringene Norge er store i er minst like viktig som produksjon. Det er derfor i dag en økende forståelse for at mulighetene som ligger i IT i like stor grad betyr å "bli gode i å anvende IT" som å "bli gode i å produsere IT". En slik tilnærming ville f.eks. bety at IT-rettede kunnskapssentra i større grad burde ha som underliggende næringspolitisk mål å knytte avansert teknologi opp mot eksisterende næringsstruktur i Norge, fremfor politisk å bygge opp nye næringer fra grunnen av.

Senteret ble heller aldri gitt en skikkelig vurdering og plassering innenfor en nasjonal struktur for virkemidler og næringsutvikling. Senterets størrelse var planlagt å skulle ha tre ganger så mange ansatte som SINTEF, uten at det forelå en utredning f.eks. i form av en stortingsmelding om utbyggingen. Det som hittil har kommet fram om prosessen bak senteret har vært at tunge eiendomsinteresser har lagt sentrale premisser for politikktutforming, på bekostning av vektleggingen av de reelle nærings-, forsknings- og innovasjonspolitiske sidene. Den politiske tyngden som ble lagt i saken illustreres også ved at Forskningsrådet, som er Regjeringens forskningspolitiske rådgiver, i sin tid valgte å ikke ha noen mening

om IT Fornebu, og videre at prosjektet ble gjennomført til tross for at et stort flertall av bedriftene i næringa var skeptiske til prosjektet.

Det er derfor grunnlag for å hevde at beslutningen om etablering av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu skjedde på grunnlag av antakelser om senterets næringspolitiske effekter som hadde begrenset realisme. Sammenhengene mellom forutsetningene for, innholdet i og effekten av IT- og kunnskapssenteret på Fornebu fremstår derfor som i beste fall uklare.

FORSLAG

På bakgrunn av dette fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen innen ett år om å fremlegge en uavhengig statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu, med vekt på å få en vurdering av om utviklingen av senteret er i tråd med Stortingets intensjon, og analysere prosjektets konsept og dets egnethet som næringspolitisk virkemiddel.

11. februar 2003